

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 sierpnia 2017 roku strona powodowa – (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniosła o zasądzenie od Szpitala (...). Dr. med. J. B. w W. kwoty 36 019,60 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dat i kwot wskazanych w pozwie. Na uzasadnienie wskazała, że jest to należność z tytułu umowy na badania w zakresie diagnostyki laboratoryjnej (k. 3-5).

Nakazem zapłaty z dnia 20 września 2017 r. (sygn. akt II Nc 5446/17) Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 42).

Nakaz ten został zaskarżony przez stronę pozwaną sprzeciwem, która – zastrzegając, że jej oświadczenie nie jest uznaniem powództwa –potwierdziła okoliczności faktyczne podane przez powoda. Strona pozwana wniosła o rozłożenie świadczenia należnego powodowi na raty oraz o odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. (k. 48-50).

Postanowieniem z dnia 20 marca 2018 r. sprawę przekazano tutejszemu Sądowi do rozpoznania (k. 72).

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko i wyraził zgodę na rozłożenie należności na 4 raty (k. 67-68).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Laboratoria spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. była związana ze Szpitalem (...). Dr. med. J. B. w W. umową nr (...) o udzielenie świadczeń zdrowotnych na wykonywanie badań diagnostycznych (bezsporne, ponadto: umowa z załącznikami – k. 17-21).

Strona powodowa wykonała usługi diagnostyczne i wystawiła następujące faktury VAT:

Nr faktury	Kwota (zł)	Termin płatności	Nr karty akt sprawy
BM- (...)	488	1.04.2017 r.	6
BM- (...)	10 804,80	1.04.2017 r.	7
BM- (...)	(...)	1.03.2017 r.	26
BM- (...)	(...)	1.03.2017 r.	27
BM- (...)	35	29.04.2017 r.	28
BM- (...)	(...),90	29.04.2017 r.	29
BM- (...)	362	1.04.2017 r.	

Suma	36 019,60		
-------------	------------------	--	--

Należności te nie zostały zapłacone przez Szpital (okoliczność niesporna).

Przyczyną nieuregulowania należności była bardzo trudna sytuacja strony pozwanej, która jest specjalistyczną placówką służby zdrowia, szpitalem dziecięcym. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. szpital wykazał w sprawozdaniu finansowym 4 138 634,01 zł straty. Sytuacja finansowa szpitala nie pozwala na bieżące regulowanie należności jego kontrahentów (bezsporne, ponadto: sprawozdanie finansowe – k. 56-59, pismo dyrektora pozwanego – k. 60-61, a także fakty powszechnie znane).

Powyższy stan faktyczny nie był sporny między stronami, gdyż w sprzecznie nie podniesiono żadnych zarzutów dotyczących istnienia, wysokości albo wymagalności roszczenia. Sąd ustalił więc te okoliczności na podstawie niekwestionowanych przez strony faktur VAT. Strona pozwana nie wskazała też, aby w jakiegokolwiek części spełniła świadczenie. Niesporne były również okoliczności dotyczące sytuacji strony pozwanej, których powód nie kwestionował, a trudna sytuacja finansowa publicznych szpitali specjalistycznych jest faktem notoryjnym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Strony były związane umową o udzielenie świadczeń zdrowotnych – badań laboratoryjnych, którą należy zakwalifikować jako umowę o świadczenie usług, do której odpowiednio należy stosować przepisy o zleceniu art. 750 k.c. Stronie powodowej przysługiwało wynagrodzenie na podstawie zapisów umowy oraz art. 735 § 1 k.c. w związku z art. 750 k.c. Jego wysokość nie została zakwestionowana przez stronę pozwaną, dlatego powództwo co do należności głównej uwzględniono na podstawie tych przepisów.

Zasadne jest również żądanie zasądzenia odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych. Relacje między stronami są uregulowane ustawą z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 684 ze zm., dalej: u.t.z.h.), gdyż powód ma status przedsiębiorcy, a pozwany jest podmiotem, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164) – zob. art. 2 pkt 1 i 3 u.t.z.h. Zgodnie z art. 7 ust. 1 u.t.z.h. transakcjach handlowych - z wyłączeniem transakcji, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny - wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) wierzyciel spełnił swoje świadczenie;
- 2) wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie.

Warunki te zostały spełnione, dlatego żądanie zasądzenia odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych jest uzasadnione na podstawie tego przepisu.

Orzeczenie o częściowym oddaleniu powództwa dotyczyło żądania zasądzenia odsetek za okres po wydaniu wyroku, co jest konsekwencją faktu, że w wyroku orzekającym o rozłożeniu świadczenia na raty odsetki zasądza się do dnia wyrokowania. Zgodnie z uchwałą Pełnego Składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 15.12.2006 r. (III CZP 126/06, OSNC 2007, Nr 10, poz. 147, str. 24), rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. ma ten skutek - wskazany w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22.9.1970 r., (III PZP 11/70) - że **wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat.**

Sąd uwzględnił wniosek o rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. Zgodnie z art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Szczególnie uzasadnione wypadki, pozwalające na zastosowanie art. 320 k.p.c., mają miejsce wtedy, gdy ze względu na stan majątkowy, rodzinny albo zdrowotny niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego na niepowetowane szkody (zob. A. Jakubecki w: H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), Komentarz do art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego, Wolters Kluwer 2016). W analogiczny sposób pojęcie szczególnie uzasadnionych wypadków jest rozumiane w orzecznictwie (zob. przykładowo wyroki Sądów Apelacyjnych w Łodzi z dnia 25 stycznia 2013 r., I ACa 1080/12 i w K. z 24 marca 2017 r., I ACa 1621/16). W drugim z powołanych orzeczeń trafnie wyjaśniono, że sąd może skorzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 320 k.p.c. w tych wyjątkowych przypadkach, „kiedy za tym przemawiają usprawiedliwione okolicznościami faktycznymi interesy obu stron sporu, w ramach zaspokojenia których zobowiązany spełni świadczenie dobrowolnie, chociaż, w na nowo określonym, późniejszym terminie, i w inny sposób, a wierzyciel zyskując zapewnienie dobrowolności ze strony dłużnika, unika konieczności przeprowadzania egzekucji”.

Sąd uznał, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, który pozwala na zastosowanie dobrodziejstwa z art. 320 k.p.c. Orzekając w ten sposób wzięto pod uwagę niekwestionowaną przez powoda bardzo trudną sytuację pozwanego Szpitala, która nie jest skutkiem zaniedbań jego dyrekcji, ale powszechnie znanej wadliwości finansowania systemu ochrony zdrowia w Polsce. Nie bez znaczenia jest fakt, że pozwany jest jedną z najważniejszych placówek na terenie województwa, zajmujących się leczeniem dzieci. Dlatego częściowo należy zgodzić się z argumentacją przedstawioną w sprzeciwie, że interes społeczny wymaga, aby pozwany zachował płynność finansową. Z drugiej strony należy uwzględnić słuszny interes powoda, który ma pełne prawo domagać się zapłaty za wykonane usługi, a jako podmiot działający w branży medycznej, jest szczególnie narażony na konsekwencje nieterminowego regulowania swoich zobowiązań przez placówki służby zdrowia. Mając jednak na względzie, że powód nie sprzeciwiał się rozłożeniu świadczenia na raty, a różnice między stronami dotyczyły ich liczby, Sąd uznał, że takie rozstrzygnięcie należy chronić interesy obu stron. Godząc te interesy **Sąd doszedł do przekonania, że świadczenie powinno być rozłożone na łącznie cztery raty. Wyznaczenie większej liczby rat byłoby nieuzasadnione, jeżeli weźmie się pod uwagę, że mimo upływu kilkunastu miesięcy od daty wytoczenia powództwa, świadczenie nie zostało spełnione nawet w części.** Dostrzegając odmienną naturę należności z tytułu kosztów procesu, które mają charakter publicznoprawny, Sąd stanął na stanowisku, że art. 320 k.p.c. może stanowić podstawę do rozłożenia na raty także należności z tytułu kosztów procesu. Za takim podejściem przemawia jego funkcja, która polega na umożliwieniu dłużnikowi spełnienia świadczenia w sposób dobrowolny i uniknięcie postępowania egzekucyjnego.

Orzekając o kosztach procesu Sąd wziął pod uwagę, że zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Trudna sytuacja materialna strony pozwanej, wynikająca z powszechnie znanych niedostatków systemu opieki zdrowotnej, uzasadniała rozważenie odstąpienia od obciążania jej kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. W orzecznictwie przyjmuje się, że decyzja o zastosowaniu art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem sądu oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012, z. 718, poz. 98). Za zastosowaniem art. 102 k.p.c. może przemawiać zła sytuacja majątkowa przegrywającego, ale przyjmuje się, że nie może być to jedyna przesłanka. **Odstąpienie od obciążania pozwanego tymi kosztami w całości byłoby jednak nieusprawiedliwione, gdyż orzekając w ten sposób Sąd przerzuciłby w całości skutki zaniechań organów państwa odpowiedzialnych za politykę zdrowotną na stronę powodową. Nie dawałoby się to pogodzić z zasadami słuszności, zwłaszcza, że powodowa spółka działa w branży medycznej, zawiera liczne umowy ze szpitalami i jest narażona na opóźnienia w płatnościach z ich strony.**

Trudna sytuacja finansowa pozwanego została natomiast uwzględniona przez rozłożenia zasądzonych świadczenia na raty, co obejmuje również – jak wskazano – należność z tytułu kosztów procesu.

Na zasądzone na rzecz strony powodowej koszty składały się: opłata sądowa od pozwu – 1801 zł, koszty zastępstwa procesowego – 3600 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.

ZARZĄDZENIE

Proszę:

- 1) odnotować uzasadnienie;
- 2) odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego r. pr. B. S.;
- 3) opublikować na portalu orzeczeń zgodnie z kartą informacyjną.